

לסייע למאמץ המלחמתי

התורה חוששת מלוחמים שאינם מרוכזים בתפקידם לנצח במלחמה ופוטרת אותם משירות קרבי. מי שנותר בעורף יכול לסייע למאמץ המלחמתי באמצעות הסגולה היהודית להגנה והצלה.

הקריטריון לקבלת פטור

בפרשתנו אנו קוראים על מלחמה: "כי תצא למלחמה על אויבך וראית עם רב ממך לא תירא מהם". אל לך לפחד מהם כלל "כי ה' אלוקיך עמך המעלך מארץ מצרים".

בפשטות הפירוש הוא, משום שהקב"ה נלחם עם ישראל כשם שהוא עשה להם ניסים בצאתם ממצרים, וכך יעשה להם גם כיום הזה. אבל הרבי בשיחת ש"פ שופטים תשכ"ט מדייק בלשון הכתוב "המעלך" מארץ מצרים, שלכאורה היה צריך להיות כתוב המוציאך מארץ מצרים?

מסביר הרבי שבמצרים הכוח הפיזי והגשמי היה חזות הכל, שם סגדו למי שיש לו יותר כוח, יותר סוסים ויותר כלי נשק וכו', בשעה שהקב"ה הוציא את ישראל ממצרים הוא לא סתם הוציא אותם משם אלא "המעלך" מארץ מצרים, הוא העלה אותם לרמה גבוהה יותר, ולכן כשעם ישראל נלחם באויביו הם נמצאים ברמה גבוהה יותר מאויביהם שנמצאים למטה מהם, ולכן אין לנו מה לפחד.

וממשיכה התורה "ודברו השוטרים אל העם" ואומרים להם "מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישוב לביתו". יהודי שבנה בית חדש ולא הספיק עדיין להניח מזוזה על הפתח הראשי של הבית (תרגום יונתן בן עוזיאל) כי הוא עדיין לא הספיק לגור בבית הזה ² עליו לשוב לביתו ואסור לו ללכת לחזית המלחמה.

כיום באמריקה כל אדם שני בונה או קונה בית, נתאר לעצמנו אם כיום החוק הזה היה קיים, חצי מהצבא כבר יכול לשוב הביתה²

לאחר-מכן אומרת התורה "מי האיש אשר נטע כרם ולא חללו ילך וישוב לביתו" ² אדם שנטע כרם ולא הספיק להנות ממנו, שכן בשלוש השנים הראשונות אסור לו לאכול ממנו ועדיין לא הגיעה השנה הרביעית ² עליו לשוב לביתו.

לכאורה זהו דבר מוזר ביותר. כל אדם שפותח ביזנס ולא הספיק עדיין לראות

רווחים יצטרך לשוב לביתו! כלום אדם שיש לו עסק מוצלח שהניב רווחים יפים מותר לו למות במלחמה, ורק מי שעדיין לא ראה רווחים פטור מעבודת הצבא!?

הסוג השלישי שהתורה פוטרת מיציאה למלחמה הוא "ומי האיש אשר ארש אשה ולא לקחה ילך וישוב לביתו", מי שעדיין לא הספיק להתחתן עליו לשוב הביתה, כי הכלה ממתינה לו.

והדבר אינו מובן כלל ועיקר: א. הרי הצבא בנוי על אנשי חיל צעירים, וא"כ כל אחד שבא בקשרי שידוכים (קידושין) ועדיין לא התחתן יצטרך לשוב לביתו, ומי אפוא ילחם בחזית המלחמה? ב. ומה עם אדם שיש לו שלושה ילדים בבית, האם הוא כן ילך למלחמה? לכאורה מסתבר והגיוני לומר בדיוק הפוך: אדם צעיר שעדיין לא הקים משפחה, האסון הוא פחות מאשר אצל מי שהוא בעל משפחה ואבא לילדים!

והרי לנו סוג רביעי של אנשים הפטורים מעבודת הצבא: "מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו". אומר רש"י: "שאינו יכול לעמוד בקשרי מלחמה ולראות חרב שלופה", אדם שפחד מחרבות, לא רק שהוא פוחד מהאויב העומד מולו, אלא פוחד אפילו מהחרב של עצמו. פחדן כזה שילך הביתה "ולא ימס את לבב אחיו כלבבו".

ארבעת הסוגים הללו חוזרים אמנם מהמלחמה, אבל לא חוזרים ממש לביתם אלא הם "מספקין מים ומזון ומתקנין את הדרכים" עבור אנשי הצבא (סוטה פ"ח, מ"ב).

100% ריכוז

מדוע באמת כל אלו צריכים לחזור מהמערכה לביתם, כלום הם מיוחסים מכל אדם אחר? אומר האבן עזרא דבר מעניין: "והטעם כי לבו וכל תאוותו לחנוך ביתו והנה לבו לביתו לא למלחמה על כן ינוס ויניס אחרים".

האבן עזרא אומר אפוא טעם מאד הגיוני: כולנו יודעים שכשאדם בונה בית הוא מכניס בזה את כל הנשמה שלו, הוא רץ כל יום לראות את התקדמות הבניה, וכל פעם שהוא מבקר באתר הבניה הוא משנה את דעתו ומורה לקבלן לשנות את הדלת מהצד הזה לצד השני, להרחיב את המטבח, המעברים צרים מידי, החלונות קטנים מידי וכו' וכו', מישהו פעם סיפר לי שבכל פעם שהוא היה מבקר בביתו העתידי ההולך ונבנה, עלה לו הביקור חמשת אלפים דולר, כי כל פעם הוא רצה לשנות משהו אחר.

לאחר מכן מתחילים לבחור את הצבע של השטיחים, הקירות והמנורות וכו' ומזמינים את החברות שיבואו ויתנו את דעתן, האם הצבע מתאים, אם לאו, וכשם שאין פרצופיהם שווים כך גם אין דעותיהם שווים, וכל אחד אומר משהו אחר ואתה יוצא מבולבל לחלוטין משלל הדעות שניתכו עליך. אחד אומר שזהו הצבע היפה ביותר וחברו אומר לך שבחורף זהו הצבע המדכא ביותר וצריך צבע בהיר יותר. כל אחד שבנה פעם יודע כמה אדם כרוך ושקוע כולו בענייני הבניה וכשמגישים לו את החשבון הוא בכלל משתגע! אחד כזה אי אפשר לשלוח אותו למלחמה, הוא לא מרוכז בענייני המלחמה והוא עשוי לחשוב על הבית בכל רגע נתון ולא תצמח ממנו בחזית תועלת כלשהי.

גם מי שארש אישה, יש לו כבר כלה ולא הספיק עדיין להתחתן? הדבר מובן מאליו שקשה לו להיות מרוכז בתכסיסי המלחמה. הוא מאוהב כולו, כאשר אתה מנסה לדבר אתו אתה מגלה מהר מאד ש"הוא לא פה" הוא נמצא בעולם אחר, כולם מכירים אנשים צעירים במצב כזה, הוא רק חושב איזה פרחים לקנות לה ומתי תהיה הפגישה הבאה ביניהם. גם מאחד כזה לא תצמח שום תועלת במלחמה.

וכן הנוטע כרם, הוא פתח עסק ועדיין לא ראה רווחים מהעסק הזה ולא זכה להנות ממנו. כל אחד שפתח עסק כלשהו יודע שהשנים הראשונות עד שהעסק מתבסס הן הקשות והגורליות ביותר. אתה משקיע את כל הנשמה וכל דולר שנכנס אתה מיד מכניס בעסק ואינך רואה שום רווחים.

אדם כזה כל נשמתו בעסק והוא בשבילו חזות הכל, הוא מרגיש שבזה תלויים כל חייו. זה לא כמו אדם שכבר מבוסס דיו ויש לו חסכוניות והעסק כבר רץ מעצמו והוא יכול להרשות לעצמו לקחת חופשה וכו', משא"כ הצעיר הזה שרק כעת מתחיל, הוא עובד יומם ולילה, אחד כזה לא מתאים להילחם בחזית מול האויב. ומי שפוחד? עליו בכלל לא מדברים, כאלה לא צריך בצבא, שיתכבדו וילכו לביתם, מהם בוודאי לא תצמח הישועה.

הסגולה של העורף

א"כ מה אנו יכולים לעשות? אנו קוראים בפרשתנו שכשהכהן מדבר אל העם הוא פונה אליהם בלשון "שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה", נשאלת השאלה, מדוע התורה נוקטת בלשון "שמע ישראל" שזהו לשון לא רגיל כל כך, הרי כבר כתוב "ונגש הכהן ודבר אל העם", ויכול אפוא מיד לומר "אתם קרבים היום למלחמה", והתיבות "שמע ישראל" לכאורה מיותרות. אומר רש"י דבר נפלא: "אפילו אין בהם זכות אלא קריאת שמע בלבד כדאי אתם שיושיע אתכם".

אנו יודעים שלקריאת שמע יש כוח מיוחד של שמירה, ולכן בכל לילה לפני השינה קוראים קריאת שמע שעל המיטה. כפי שהגמרא במסכת ברכות (ה, א) אומרת "כל הקורא קריאת שמע על מטתו כאילו אווז חרב של שתי פיות בידו" קריאת שמע מועילה בשני עניינים שתועלתה היא בין ברוחניות להתגבר על היצר הרע והן בגשמיות להגן מפני המזיקין, וממשיכה הגמרא ואומרת "ואמר ר' יצחק כל הקורא קריאת שמע על מיטתו מזיקין בדליו ממנו" רואים מכך שלקריאת שמע יש סגולה מיוחדת לשמירה.

את הסגולה שבקריאת שמע אנו מוצאים במנהג נוסף: כאשר נולד תינוק ישנו מנהג ישראל מפורסם שלילה לפני הברית מביאים תינוקות של בית רבן לבית שבו נמצא התינוק וקוראים קריאת שמע ונותנים להם ממתקים, והטעם מובא ב'מטה משה' (הל' מילה פ"ד) "מצאתי כתוב שהשטן מכוון להזיק לנער ולמונעו ממצות מילה, לפי שקשה לו שישראל מקיימין המצוה שבזכותה ניצולין מדינה של גיהנם".

שוב נמצאנו למדים שלקריאת שמע יש סגולה מיוחדת של שמירה, ולכן מה שביכולתנו לעשות למען החיילים המסכנים את נפשם בגבולות זה לקרוא קריאת שמע פעמיים ביום, בבוקר ובלילה, וכן לקרוא זאת עם הילדים עד שזה יהיה חקוק בנפשם לעד.